

Brzezińska, Jadwiga

Pamięci profesora Karoly Zalai'ego (1921-2008)

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 54/2, 159-162

2009

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jadwiga Brzezińska

Kołobrzeg

PAMIĘCI PROFESORA KAROLY ZALAI'EGO (1921–2008)

Karoly Zalai urodził się 26 września 1921 r. w Cegléd na Węgrzech, gdzie ukończył szkołę podstawową i gimnazjum. Był synem i wnukiem aptekarza z Cegléd. W aptece ojca zdobył podstawowe umiejętności zawodowe. W jego najbliższej rodzinie było 14 aptekarzy, a w dalszej 42 aptekarzy. Po maturze podjął studia farmacji na Uniwersytecie w Budapeszcie, uzyskując w 1943 r. dyplom mgr farmacji. Następnie pracował w aptece ojca i rozpoczął studia doktoranckie. W czasie wojny został deportowany do Austrii.

Po powrocie na Węgry 17.10.1945 r. zajął się prowadzeniem apteki ojca, który zginął w czasie działań wojennych. W 1947 r. obronił pracę doktorską *summa cum laude*. W 1950 r. apteka rodzinna w Cegléd została upaństwowiona. Wówczas przeniósł się do Budapesztu, gdzie otrzymał stanowisko inspektora nadzoru farmaceutycznego, a równocześnie był asystentem na Uniwersytecie. Wydał książkę dotyczącą organizacji aptekarstwa. W 1962 r. został wykładowcą Organizacji i prawodawstwa aptekarskiego na uniwersytecie w Budapeszcie. Od 1966 r. kierował apteką kliniczną przy Uniwersytecie w Budapeszcie, gdzie studenci farmacji odbywali praktyki. W 1973 r. otrzymał stopień docenta, a prowadzona przez niego apteka uniwersytecka uzyskała status Instytutu na Wydziale Farmacji. W 1982 r. otrzymał tytuł profesora. Od 1971 r. był wykładowcą historii farmacji na Uniwersytecie w Budapeszcie. Pod jego kierunkiem wykonanych zostało 105 prac magisterskich z zakresu historii farmacji, 20 prac doktorskich i 5 habilitacyjnych.

W latach 1984–1990 był dziekanem Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu w Budapeszcie. Jako dziekan doprowadził do przedłużenia studiów farmacji do 5 lat oraz wprowadził studia farmaceutyczne dla obcokrajowców w języku angielskim.

W 1970 r. został członkiem Węgierskiej Akademii Nauk. W 1992 r. za swoje prace z zakresu historii farmacji otrzymał godność *doktora honoris causa* na Uniwersytecie w Budapeszcie. Opublikował 14 książek naukowych i ok. 300 artykułów naukowych. Wygłosił ok. 80 referatów na kongresach w kraju i za granicą. Jednocześnie prowadził aktywną działalność społeczną. Piastował ważne stanowiska w węgierskich i międzynarodowych organizacjach farmaceutycznych.

W latach 1964–1975 pełnił funkcję sekretarza generalnego Węgierskiego Naukowego Towarzystwa Farmaceutycznego, a w latach 1975–1982 prezydenta tego stowarzyszenia. Od 1976 r. był wiceprezesem Węgierskiego Towarzystwa Historii Medycyny. Był przedstawicielem Węgier do FIP, czyli Międzynarodowej Federacji Farmaceutycznej, a w latach 1976–1984 wiceprzewodniczącym tej organizacji. Przekazywał do FIP informacje o problemach i rozwoju węgierskiej farmacji, uczestniczył w kongresach FIP w Waszyngtonie (1970), Wiedniu (1972), Lizbonie (1973), Warszawie (1976), Madrycie (1980), Montrealu (1983), Nigerii (1984), Bratysławie (1986), Amsterdamie (1987), Damaszku (1988), Sydney (1989), Tallinie (1990).

Od 1968 r. był członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Historii Farmacji, a w latach 1982–1989 piastował funkcję prezydenta tego stowarzyszenia. Od 1977 r. był członkiem Międzynarodowej Akademii Historii Farmacji, a w latach 1991–1995 pełnił tam funkcję prezydenta.

W trakcie pełnienia wysokich funkcji w zarządzie międzynarodowych organizacji nawiązał liczne kontakty międzynarodowe i odbył szereg podróży zagranicznych m.in. do Kairu (1982), Waszyngtonu (1983), Grenady (1985), Oslo (1987), Piacenty (1988), Madrytu (1968 i 1989), Izraela (1960), Pragi (1991), Walencji (1992), Rzymu (1982), Heidelbergu (1993), Paryża (1995).

Brał także udział w kilku sympozjach historii farmacji w Polsce: w Suchedniowie (1994), w Iwoniczu Zdroju (1995), w Dobczycach-Krakowie (1996), w Gietrzwałdzie (1998), w Poznaniu i Warszawie (1999). Przyjaźnił się z prof. Roeskem i prof. Leszkiem Krówczyńskim. Miał licznych przyjaciół – historyków farmacji na całym świecie. Uzyskał członkostwo honorowe wielu zagranicznych stowarzyszeń farmaceutycznych (m. in. w Krakowie, Genewie, Madrycie, Paryżu) i szereg odznaczeń zagranicznych. Prezydent Węgier osobiście go dekorował wysokim odznaczeniem – orderem z gwiazdą. Był członkiem honorowym swego rodzinnego miasta Cegléd, gdzie został pochowany.

Zmarł po ciężkiej chorobie 28 września 2008 r. w Budapeszcie, zostawiając żonę Marię i 2 synów – farmaceutów, którzy są wykładowcami na Uniwersytecie w Budapeszcie.

Prof. dr Karoly Zalai całe życie poświęcił zawodowi i nauce farmaceutycznej. Swoją postawą, działalnością naukową i społeczną przyniósł zaszczyt farmacji węgierskiej i międzynarodowej. Odznaczał się wielką skromnością, kulturą bycia, uprzejmością, życzliwością i subtelnością. Znał dobrze 3 języki obce: angielski, francuski i niemiecki. Wiele publikował w tych językach oraz przemawiał, piastując stanowisko prezydenta stowarzyszeń międzynarodowych .

Był bardzo zaangażowany w gromadzenie i ochronę zabytków muzealnictwa farmaceutycznego w Muzeum Medycyny im. Semmelweisse w Budapeszcie oraz w różnych terenowych aptekach muzealnych. Sam posiadał ogromną bibliotekę dzieł fachowych. Kolekcjonował medale farmaceutyczne i wydał książkę poświęconą medalierstwu farmaceutycznemu na całym kontynencie.

Zachowamy Go w pamięci na zawsze jako wielkiego przyjaciela Polski i Polaków, znakomitą osobowość, wzorzec dla dalszych pokoleń farmaceutów.

„Chwałę oddajmy Bogu,
ze byłeś nasz, albo raczej, że jesteś nasz.
Ponieważ kto żyje w kochającym sercu nie umarł,
On jest tylko daleko,
a każdy kto powraca do domu, do Pana,
pozostaje w rodzinie.”

św. Hieronim

Maria z d. Galley Karłowa Zalai i synowie dr Karol Zalai i dr Gabriel Zalai,
pogrążona w żalobie rodzina, Wydział Farmaceutyczny Uniwersytetu
Semmelweisa, Instytut Organizacji Farmacji, Apteka Uniwersytecka, Węgierskie
Towarzystwo Farmaceutyczne, Kuratorium Fundacji Farmacji

z żalem zawiadamiają, że

emerytowany profesor, doktor nauk farmaceutycznych, w stanie spoczynku
dyrektor Instytutu, nauczyciel akademicki, obywatel honorowy miasta Cegléd

Dr Károly Zalai

w 88 roku życia, bogatego w osiągnięcia i sukcesy,
spokojnie zmarł 28 sierpnia 2008r.

Pożegnanie wraz z dziękczynną Mszą św. odbędzie się
15 października 2008r. o godz. 16⁰⁰ w Budapeszteńskim kościele
św. Małgorzaty z dynastii Arpadów (XIII Lehel plac)

Odprowadzenie na wieczny spoczynek odbędzie się w Cegléd w gronie
przyjaciół.

„Idę do tych, których kochałem
I czekam na tych, których Kocham”.

Pogrążona w żalobie żona, synowie, wnuki, krewni, przyjaciele, koledzy po
fachu, szczerze oddani koledzy i uczniowie.

Mój adres: Dr Zalai Karolyiné 1137 Budapest Ujpesti rkp 11

Środki przeznaczone na wieńce premijny wpłacać na konto „Farmacja - pomoc dla
młodych farmaceutów” – 10200847-32414897.

(tłumaczyła z węgierskiego
mgr farm Alina Wawrzonek)